

DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD EN MEDIA

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting:

Het voorliggende ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme (ADJ) is het resultaat van een uitgebreid onderzoeks- en participatietraject in het kader van de evaluatie van het decreet van 6 juli 2012 houdende de subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme.

Dit ontwerp van decreet bestendigt en versterkt de ondersteuning van de jeugdtoeristische sector middels het toekennen van werkings- en personeelssubsidies aan jeugdverblijven en hostels om een voldoende groot, divers, aangepast en betaalbaar overnachtingsaanbod te garanderen voor kinderen en jongeren in het algemeen en het jeugdwerk in het bijzonder.

Het ontwerp van decreet biedt een antwoord op de door de jeugdtoeristische sector (bestaande uit uitbaters en gebruikersdoelgroepen) breed gedragen knelpunten, geformuleerd vanuit de vaststellingen en aanbevelingen vanuit het onderzoeks- en participatietraject.

Op vlak van subsidievoorwaarden zorgt het decreet voor een duidelijke versterking van de focus op jeugd en een verhoging van de overnachtingscapaciteit met een aantal nieuwe criteria:

- Een verhoging van het minimumpercentage aan overnachtingen van kinderen en jongeren:
 - Van 70% naar 80% voor jeugdverblijven basis en standaard;
 - Van 50% naar 70% voor hostels.
- Het jaarlijks ontvangen van ten minste 5 jeugdverenigingen die minstens één nacht verblijven (voor jeugdverblijven met comfortclassificatie comfort blijven dit er minstens 10).
- Het meenemen van overnachtingen in tentplaatsen op het domein van het jeugdverblijf of hostel in de berekening van de werkingssubsidies om tegemoet te komen aan de piekvraag tijdens het zomerseizoen.
- Het schrappen van de minimale slaapcapaciteit van 40 bedden om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar kleinere verblijfsaccommodatie.

Hiertegenover staat een financiële opwaardering van de huidige veelal symbolische jaarlijkse subsidiebedragen. Voor de werkingssubsidies betekent dit:

- Het schrappen van de huidige maximumplafonds van 2.000 euro voor jeugdverblijven basis, 3.000 euro voor jeugdverblijven standaard en 11.500 euro voor jeugdverblijven comfort en hostels.
- Het instellen van een minimale jaarlijkse werkingssubsidie van 2.500 euro voor alle jeugdverblijven en hostels.

Voor de personeelssubsidies betekent dit een opwaardering van jaarlijks 25.000 naar 30.000 euro subsidie per voltijdsequivalent.

Ten slotte krijgen de ondersteuningsstructuren een duidelijk afgebakende en meer uitgebreide taakstelling die inspeelt op de vraag naar een lerend netwerk, expertise- en kennisdeling en meer concrete samenwerkingsverbanden.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Binnen het beleidsveld Jeugd zorgt het ontwerp van decreet voor de versterking van de huidige financiële ondersteuning van jeugdverblijven, hostels, de ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ en dit vanaf de beleidsperiode 2023-2026. Door een opwaardering en sterkere focus op jeugd zorgen we voor kwaliteitsgarantie en versterking van het aanbod. We verminderen de planlast en zorgen dat de jeugdverblijven en hostels gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet uit de boot vallen door de overschakeling naar gewestmaterie van de decreten binnen het beleidsveld Toerisme. Ten slotte krijgen de ondersteuningsstructuren een duidelijk afgebakend takenpakket waarbinnen ook oog is voor de ontsluiting en gebruiksvriendelijkheid bij het zoeken en boeken van het aanbod.

Op die manier komt het ontwerp van decreet tegemoet aan het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 in hoofdstuk Jeugd:

- doelstelling 3 *Jeugdwerk is meer dan vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren. We willen een versterking van het jeugdwerk. Er is een uitbreiding van de capaciteit nodig;*

- doelstelling 15 *In aansluiting op de evaluatie van het decreet jeugdtoerisme en met een vervolgplan op het masterplan bivakplaatsen werken we aan een helder en geactualiseerd nieuw kader voor jeugdverblijven.*

Het ontwerp refereert ook aan de OD 2.3 *Blijven inzetten op het ondersteunen van jeugdkampen door jeugdbewegingen en jeugdverenigingen* in de beleidsnota Jeugd 2019-2024.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van decreet werd aangepast aan het **wetgevingstechnisch en taalkundig advies** nr. 2021/290 van 1 juli 2021.

De **Inspectie van Financiën** verleende op 29 juni 2021 advies (RDC_21.000563) m.b.t. het ontwerp van decreet.

De minister bevoegd voor begroting verleende op 16 juli 2021 het **begrotingsakkoord** voor dit voorstel van decreet.

De JoKER werd aangepast aan de opmerkingen van het **JoKER-advies** van 30 juni 2021.

De **Vlaamse Regering** keurde op 16 juli 2021 een eerste maal en op 8 oktober 2021 een tweede maal principieel het voorontwerp van decreet goed.

Op 1 september 2021 werd het **advies van de Vlaamse Jeugdraad** overgemaakt (Adviesnummer 2104) en op 2 september 2021 maakte de **Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)** zijn advies bekend.

Op 3 september 2021 werden de werking -en personeelssubsidies voor hostels via een **prenotificatie** aangemeld bij de **Europese Commissie, afdeling Staatssteun** (geregistreerd als SA. 64679).

Op 11 oktober 2021 werd de **Raad van State, afdeling Wetgeving**, door de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media verzocht binnen een termijn van dertig dagen een **advies** te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap 'tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme'.

Via e-mail van 20 oktober 2021 stelde de Raad van State **voorafgaande vragen** bij het ingediende ontwerp, die beantwoord werden tegen 3 november 2021.

Op 19 november 2021 werd het **advies van de Raad van State** gegeven en overgemaakt (adviesnummer 70.289/3).

De verdere bespreking van bovenstaande adviezen is onderdeel van de Memorie van Toelichting.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A.1. Situering

A.1.1. Jeugdtoerisme

Jeugdbewegingen gaan op kamp, op weekend. Scholen houden bos-, zee-, cultuur, plattelandsklassen. Ziekenfondsen organiseren jeugd- en kindervakanties. Jeugdwerkingen met kansarme kinderen en jongeren trekken op vakantie. Jeugdwerkingen van kinderen en jongeren met een beperking gaan op meerdaagse uitstap met hun begeleiders. Jeugdhuizen trekken er op uit. Andere jeugdgroepen organiseren bezinningsuitstappen, stages, sportweken, inleefweekends, vormingscursussen, trainingsdagen, taalbaden... Individuele (internationale) jongeren verkennen Vlaanderen en Brussel en maken daarbij gretig gebruik van hostels. Het voorkomen van jeugdtoeristische activiteiten is dus enorm divers. Ze zijn soms op ontspanning gericht, soms op vorming, op integratie, op groepsvorming, op cultuur, op exploratie, ... maar meestal op een combinatie van vele van deze factoren.

De meeste activiteiten vertonen een aantal gemeenschappelijke kenmerken:

- Het gaat bijna altijd om verblijven in groep (onder educatieve of pedagogische begeleiding)
- Het gaat om meerdaagse verblijven

- Het gaat om laagdrempelige verblijven
- Het gaat om verblijven in een aangepaste accommodatie
- Het gaat om verblijven in een geschikte omgeving

De geschiedenis van het jeugdtoerisme gaat reeds terug tot eind 19de eeuw en heeft heel wat raakvlakken met de sociale geschiedenis van België. Drie vormen van jeugdtoerisme hebben de geschiedenis van het jeugdtoerisme gekleurd: de vroegere vakantiekolonies, de jeugdbewegingskampen en meerdaagse verblijven van scholen. De twee laatste vormen nog steeds een belangrijk deel van het hedendaagse jeugdtoerisme.

Binnen de patronen inzake vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren enerzijds en het bevorderen van het jeugdtoerisme anderzijds, is het verblijven in groep en in de open ruimte een belangrijk aandachtspunt. Voor kinderen en jongeren is het belangrijk om samen met leeftijdsgenoten vrije tijd door te brengen. Jeugdkampen zijn sociale vormen van vrije tijd en van groot belang in het aangaan van en omgaan met sociale contacten. Omwille van de steeds kleiner wordende gezinnen en het ontbreken van informele speelruimte in het publieke domein (op straat wordt steeds minder gespeeld) zijn georganiseerde verblijven in groepsverband van groot belang.

Kamperen en spelen in de open ruimte biedt jongeren een direct contact met de natuur (of een meer natuurlijke omgeving) die in andere omstandigheden in onze verstedelijkte samenleving niet meer mogelijk is. Kamperen en spelen in de natuur biedt ook mogelijkheden om de behoefte aan meer avontuurlijke en uitdagende spelvormen te beoefenen.

De participatiegraad van kinderen en jongeren aan jeugd- en jongerenverenigingen in Vlaanderen en Brussel is hoog, net als het aanbod. In bijna alle Vlaamse en Brusselse gemeenten is er minstens één jeugdbeweging. Gezien de ledenaantallen van de jeugdbewegingen sinds de jaren '90 alsmear toenemen, kan men stellen dat de huidige capaciteit en diversiteit van jeugdverblijfcentra en hostels minstens moet behouden blijven.

Dit ontwerp van decreet houdende subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme (ADJ) heeft als algemene doelstelling om de meerdaagse verblijven van jeugd en van jeugdwerk in aangepaste en gevarieerde verblijfcentra te bevorderen. Door het subsidiëren van jeugdverblijven, hostels alsook van de ADJ en de twee ondersteuningsstructuren wil de Vlaamse overheid een stimulerend effect hebben op zowel het aantal, de kwaliteit als de betaalbaarheid van het aanbod.

De Vlaamse overheid vindt het belangrijk dat het jeugdwerk, en bij uitbreiding andere groepen van kinderen en jongeren, kunnen beschikken over passende accommodaties voor hun meerdaagse verblijven. Kinderen en jongeren die in groep overnachten verwachten een omgeving om te kunnen spelen, ontspannen (binnen en buiten) en waar ook de vorming van hun (veelal vrijwillige) begeleiders kan plaatsvinden. Jeugdverblijven en hostels bieden hiervoor een specifieke omgeving, die heel bewust inspeelt op deze noden en behoeften. De speelsheid en robuustheid gaan gecombineerd met criteria rond veiligheid, hygiëne en duurzaamheid. De uitbaters kennen hun publiek en spelen sterk in op de specifieke vragen ervan.

Via dit ontwerp van decreet subsidieert de Vlaamse overheid deels de uitbaters en deels de coördinatie en begeleiding van deze jeugdverblijven en hostels. Zo wordt er enerzijds een ondersteuningsstructuur voor de jeugdverblijfcentra en anderzijds een ondersteuningsstructuur voor de hostels gesubsidieerd. Zij voeren via een subsidieovereenkomst met het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) specifieke ondersteuningstaken uit bestaande uit het informeren van uitbaters, inrichten van vormingssessies, ontsluiting van het aanbod, organisatie van samenaankopen, enz. De vzw ADJ heeft dan weer een specifieke opdracht: namelijk het beheer en de uitbating van de educatieve jeugdcentra van de Vlaamse overheid.

A.1.2. Tekening van de huidige jeugdverblijfssector

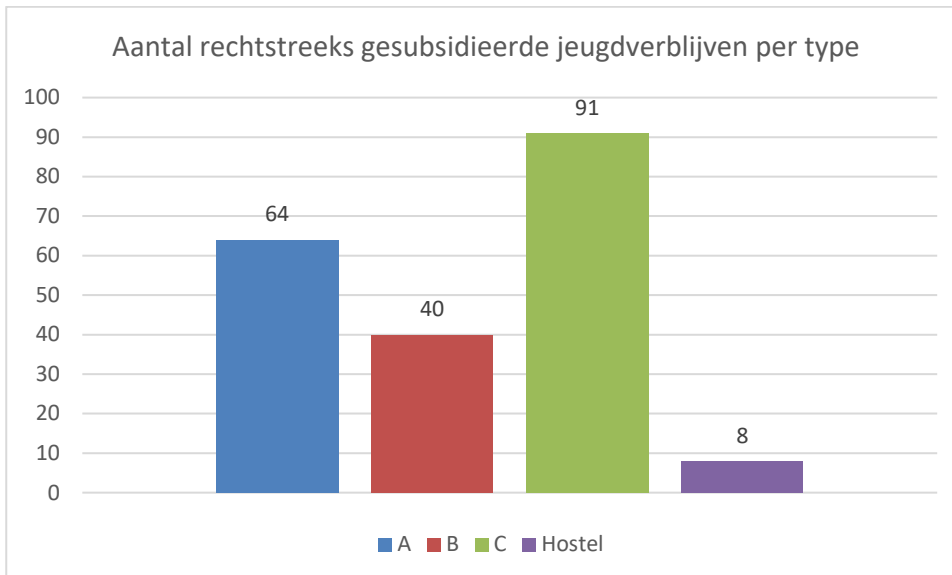
A.1.2.1. Aanbod

Er zijn in totaal 596 erkende jeugdverblijfscentra¹ en 40 erkende hostels in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Het aanbod type A-verblijfplaatsen is het grootst. Type B en type C evolueren simultaan. Het aandeel van het type hostel is beduidend lager, hoewel het aanbod zeker ook een sterke groei heeft gekend. Algemeen is de groei van het aantal erkende jeugdverblijfscentra het afgelopen decennium met +125% significant. Daarnaast zijn niet-erkende jeugdverblijfscentra een niet onbelangrijk aanvullend aanbod, zeker in de piekperiodes. In de meeste gevallen gaat het over jeugdlokalen die minder dan 60 dagen per jaar gehuurd kunnen worden, waardoor een erkenning niet verplicht is. Op basis van de database van jeugdverblijven.be van het Centrum voor Jeugdtoerisme vzw (CJT) en de open data van Toerisme Vlaanderen kunnen we vaststellen dat er op heden 77 centra zijn die ofwel niet erkend (44) zijn ofwel principieel erkend (33) zijn. Dit aantal daalt elk jaar, maar is een niet te verwaarlozen aantal.

Het aantal slaappleaatsen is net zoals het aantal jeugdverblijven op vijftien jaar tijd meer dan verdubbeld, met in totaal 44.800 slaappleaatsen. De meeste slaappleaatsen zijn te vinden in de jeugdverblijfscentra type C. Dit zijn dan veelal ook traditioneel grote centra met een capaciteit voor grote groepen. Opvallend is dat het aantal bedden in type A sinds 2012 sterk groeit. Algemeen kan de sterke groei in aanbod vanaf 2006 worden verklaard door de nieuwe classificatie sinds 2004 en de toename van erkenningen van reeds bestaande logies. Hoewel er ook jeugdverblijven sloten, komen er ook nieuwe uitbatingen bij. Door de ondersteuning via het decreet Toerisme voor Allen konden stopzettingen gecompenseerd worden met nieuwe uitbatingen, bestaande uitbatingen uit de grijze zone worden gehaald en naar een erkenning worden geleid.

Van de 636 erkende jeugdverblijven en hostels in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, worden er momenteel 257 gesubsidieerd via het decreet van 6 juli 2012 of minder dan de helft. Het gaat over 202 rechtstreeks gesubsidieerde jeugdverblijven en hostels, aangevuld door de erkende centra van CJT (12), VJH (15) en ADJ (28). De voorziene kredieten bij het Departement CJM laten een toename van de subsidies van de gesubsidieerde centra niet toe, waardoor er op een gegeven moment een stagnatie komt in de subsidiebedragen van erkende en gesubsidieerde jeugdverblijfscentra en hostels terwijl het aantal erkende jeugdverblijfscentra en hostels wel positief kan evolueren.

¹ De vermelde cijfers betreffen het aantal erkende entiteiten of gebouwen. Sommige jeugdverblijfsdomeinen bevatten meerdere apart erkende entiteiten of gebouwen.

Zoals reeds gesteld is het aantal slaapplekken in jeugdverblijfcentra samen met het aanbod sterk gegroeid doorheen de jaren. Het aantal slaapplekken in de gesubsidieerde centra heeft echter een tragere groei gekend. De subsidies hebben eerder een positief effect op het onderhouden van het aantal slaapplekken, dan op de toename ervan. De meer geleidelijke stijging van het gesubsidieerd aantal slaapplekken is grotendeels te wijten aan een tekort aan middelen die er heerste om het stijgend aantal aanvragen op te vangen.

A.1.2.2. Toename van de vraag

Uit een globale analyse van het aantal overnachtingen blijkt dat net zoals bij het aanbod ook de vraag progressief evolueert. De totale vraag is in de periode tussen 2009 en 2019 toegenomen met 34%. Rekening houdend met de tendensgevoelige evoluties binnen de toeristische sector, is de continuïteit en positieve evolutie binnen het jeugdtoerisme sprekend.

In totaal waren er in 2016 volgens Toerisme Vlaanderen 3.460.173 overnachtingen in erkende centra. Er is duidelijk een globale positieve evolutie waarneembaar. Het aandeel van de gesubsidieerde centra in 2019 is 61% met 2.105.709 overnachtingen².

Het aandeel jeugd in overnachtingen in door het Departement CJM voor werking gesubsidieerde centra is in 2019 met een gemiddelde van 95,73% opvallend hoog. Ook is het aandeel jeugd structureel hoger bij de centra die via het decreet subsidies ontvangen. De subsidie vanuit het departement CJM waarborgt dus een effectief bereik van deze doelgroep. De globale evolutie van het aandeel jeugd in overnachtingen in erkende en gesubsidieerde jeugdverblijfcentra is positief.

A.1.2.3. Subsidies

Voorwaarden

Om in aanmerking te komen voor subsidies vanuit het departement CJM, moet het jeugdverblijf of hostel in het huidige decreet aan een aantal subsidiëringsvoorwaarden voldoen. Die voorwaarden worden opgesplitst in algemene en meer specifieke voorwaarden.

Algemene subsidiëringsvoorwaarden:

- Respect voor de democratie en het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens en het Internationaal Verdrag betreffende de Rechten van het Kind;

² Type A en B: 379.657, Type C en Hostel: 1.122.075, VJH: 291.421, CJT: 143.505, ADJ: 169.054

- Secretariaat en uitbating hebben in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- Nederlandstalige administratie inzake subsidies;
- Op zelfstandige wijze de financiën beheren en het eigen beleid bepalen;
- De burgerrechtelijke aansprakelijkheid door een verzekering laten dekken;
- De rechtspersoonlijkheid hebben van een vereniging zonder winstoogmerk of een gemeentelijk intern verzelfstandigd agentschap.

Specifieke subsidiëringsvoorwaarden:

Afhankelijk van de voorwaarden waaraan de hostels en jeugdverblijfcentra op infrastructureel vlak voldoen, worden ze ingedeeld in type A, B, C of hostel. Die indeling gebeurt door Toerisme Vlaanderen op basis van het decreet Toerisme voor Allen.

Om gesubsidieerd te worden en te blijven als jeugdverblijfcentrum of hostel moet elk centrum momenteel:

- Erkend zijn in het kader van het decreet Toerisme voor Allen en beschikken over een minimale erkende overnachtingcapaciteit voor ten minste veertig personen;
- Jaarlijks minstens 70% overnachtingen voor jeugd realiseren, hostels jaarlijks 50% overnachtingen jeugd;
- Voor jeugdverenigingen een substantieel lagere prijs categorie vastleggen;
- Voor jeugdverenigingen een voorrangsbokingsperiode van ten minste zes maanden voorzien voor elke vakantieperiode;
- Toegankelijk zijn gedurende minstens 50 dagen in de maanden juli en augustus en per jaar ten minste 1.000 overnachtingen voor jeugd realiseren.

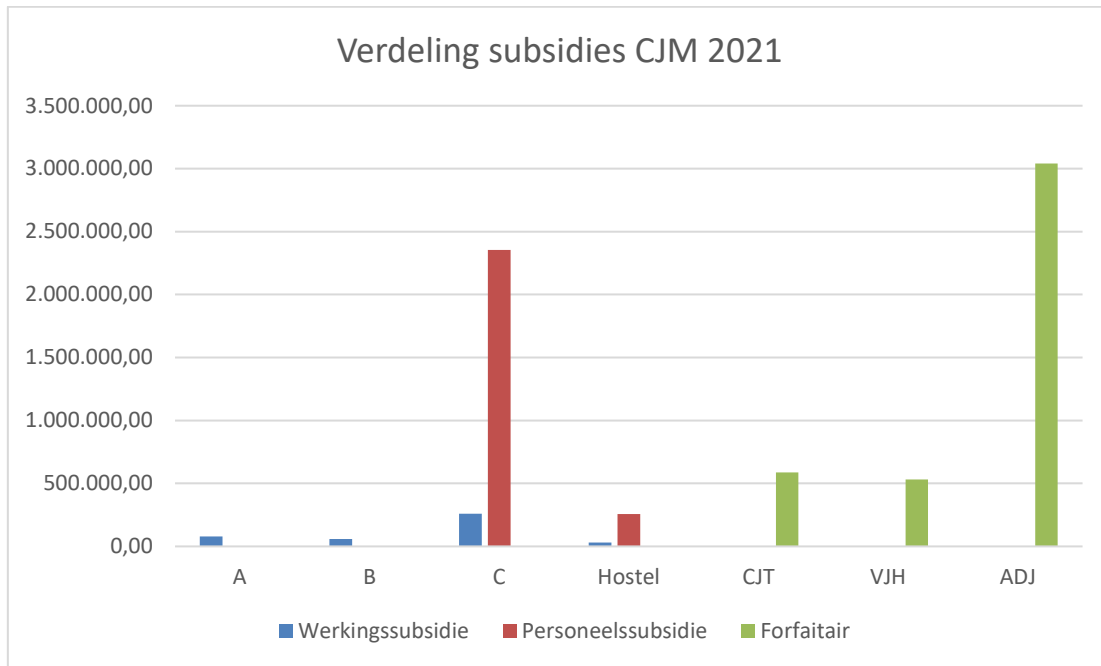
Centra van het type C of hostels moeten bovendien:

- Ten minste 200 dagen per jaar open zijn, waarvan 80 vakantiedagen;
- Ten minste 2.000 overnachtingen voor jeugd realiseren per jaar, waarvan 1.000 buiten de maanden juli en augustus;
- Als het om een jeugdverblijfcentrum gaat, per jaar ten minste 10 jeugdverenigingen ontvangen die minstens 1 nacht verblijven.

Verdeling

Meer dan de helft van de centra (125) ontvangt een relatief laag bedrag van minder dan 12.500 euro. Er zijn slechts een paar jeugdverblijfcentra die een subsidie hoger dan 50.000 euro ontvangen. Eén centrum is een duidelijke uitschieter met een subsidie van 436.995,83 euro, nl. Sporta Spot Kempen³ (het vroeger genaamde Sportacentrum Tongerlo). Wanneer we kijken naar de verdeling van het algemeen beschikbaar subsidiebudget voor de jeugdverblijven, dan zien we de volgende verdeling van middelen.

³ De opvallend hoge subsidie van dit grote centrum is historisch gegroeid door een hoog aantal ex-DAC-werknemers die Sporta Spot Kempen in dienst had. Na de regularisatie van het DAC-stelsel eind 2001 werd deze tewerkstelling toegevoegd aan het sectorale decreet waaronder ze ressorteerde, waardoor deze personeelsleden gewaarborgd gesubsidieerd bleven bij de start van het decreet jeugdverblijven in 2004. Daarnaast kent het centrum een hoge personeelsinzet met meer dan 25 voltijds equivalenten.

De figuur toont de verdeling van de subsidies per type begunstigde en naar soort (werking/personeel/forfaitair). Hierbij zien we dat:

- Type A en B hebben een gelijkaardig aandeel in subsidies en dit betreft uitsluitend werkingssubsidies;
- Type C jeugdverblijfcentra hebben het grootste aandeel in subsidies en dat dit betreft voornamelijk personeelssubsidies;
- Hostels ontvangen voor het grootste deel personeelssubsidies;
- De ondersteuningsstructuren Centrum voor Jeugdtoerisme vzw (CJT) en Vlaamse Jeugdherbergen vzw (VJH) hebben een gelijkaardig aandeel in het subsidiebudget en ontvangen deze als een forfaitair bedrag voor zowel de uitbating van de eigen centra als hun ondersteuningsrol;
- Om een zo groot mogelijk aanbod van capaciteit en diversiteit mogelijk te maken voor jeugdtoeristische, educatieve en vormingsactiviteiten, subsidieert de Vlaamse Regering ADJ. Deze vereniging heeft tot doel de drie grote eigen educatieve jeugdcentra van de Vlaamse overheid te beheren, namelijk de Hoge Rielen in Kasterlee, Destelheide in Beersel en Hanenbos in Beersel.

A.2. Inhoud van het ontwerp decreet

Het ontwerp van decreet betreft een herwerking van het decreet van 6 juli 2012 houdende erkenning en subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme waarbij men tracht een antwoord te geven op verschillende knelpunten en administratieve planlast voor de gesubsidieerde uitbaters.

In 2016 werd beslist om een onderzoeks- en participatietraject op te zetten om:

- enerzijds na te gaan of de wijzigingen van het decreet in 2012 ten opzichte van de vorige gelijknamige versie van het decreet van 3 maart 2004 beantwoorden aan de beoogde planlastvermindering en om deze waar nodig te verfijnen;
- anderzijds na te gaan hoe het decreet beter kan tegemoetkomen aan de gesignaleerde capaciteitsnoden en andere behoeften van de steeds meer diverse gebruikersgroepen.

De vzw ADJ viel uit de scope van het evaluatietraject gezien de transitie van de provincies en de overdracht van het vormingscentrum Hanenbos in Dworp van de provincie Vlaams-Brabant naar ADJ.

In 2017 werd een algemeen evaluatieonderzoek⁴ uitgevoerd met een uitgebreide bevraging van uitbaters. Dit werd gevolgd door een intensief participatietraject met vertegenwoordigers van zowel uitbaters als gebruikers. Dit resulteerde in een knelpuntennota⁵ die op 20 juli 2018 geagendeerd werd op de Vlaamse Regering. De nota legde enerzijds de noodzaak bloot om verder onderzoek te voeren naar de (capaciteit)noden, behoeften en wensen van gebruikersdoelgroepen met specifieke aandacht voor bijzondere doelgroepen. Het onderzoeksrapport⁶ werd opgeleverd in maart 2020.

Anderzijds drong ook een goede afstemming zich op met het evaluatietraject voor het decreet van 18 juli 2003 betreffende de verblijven en de verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van "Toerisme voor Allen". Dit decreet regelt immers de erkenning en categorisering van de centra wat als voorwaarde geldt om in aanmerking te komen voor subsidiëring via het huidige decreet van 6 juli 2012 houdende de subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme. Beide decreten zijn sterk met elkaar verbonden. Daarbij focust Toerisme Vlaanderen op een kwalitatieve, hygiënische en brandveilige infrastructuur, terwijl het Departement CJM de werking ondersteunt. De borging inzake kwaliteit en erkenning gebeurt door het beleidsveld Toerisme. De evaluatie van het decreet "Toerisme voor Allen" werd afgerond in 2020. Dit zal resulteren in de uiteindelijke opheffing van het decreet "Toerisme voor Allen". De huidige jeugdverblijven type A, B en C zullen daarbij ingekanteld worden als jeugdverblijven met comfortclassificatie basis, standaard en comfort in het kader van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies. Door deze grondige afstemming zal het vernieuwde decreet houdende de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ pas van kracht kunnen gaan in de loop van 2022.

Daar de huidige subsidieovereenkomsten voor hostels, jeugdverblijfcentra, de ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ lopen voor een periode van 4 jaar van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2021, werd een overgangsbepaling toegevoegd via het wijzigingsdecreet van 18 december 2020, waarbij de laatste beleidsperiode van 4 jaar werd uitgebreid met 1 kalenderjaar tot en met 31 december 2022.

In lijn met het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024⁷ (Jeugd doelstelling 15 In aansluiting op de evaluatie van het decreet jeugdtoerisme en met een vervolgplan op het masterplan bivakplaatsen werken we aan een helder en geactualiseerd nieuw kader voor jeugdverblijven) en de beleidsnota Jeugd 2019-2024⁸ (OD 2.3 Blijven inzetten op het ondersteunen van jeugdkampen door jeugdbewegingen en jeugdverenigingen) wordt bij deze Nota aan de Vlaamse Regering een ontwerp van decreet houdende de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme een eerste maal voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Het is de bedoeling dat het hernieuwde decreet in werking kan treden in de loop van 2022.

B. BELEIDSMAATREGELEN EN DOELSTELLINGEN

Vanuit de geformuleerde knelpunten en de beleidsaanbevelingen van het onderzoek 'Behoeften (bijzondere) gebruikersdoelgroepen jeugdverblijfcentra en hostels' worden volgende beleidsmaatregelen ontwikkeld:

B.1. Subsidievoorwaarden

Het onderscheid met de louter commerciële sector dient scherper gesteld te worden door de meerwaarde van het decreet voor het jeugdtoerisme te benadrukken. Dit door de focus op jeugdwerk

⁴ Departement Cultuur, Jeugd en Media (2017). Onderzoeksrapport: Evaluatie decreet jeugdverblijfcentra, Brussel.

⁵ Departement Cultuur, Jeugd en Media (2018). Knelpuntennota inzake evaluatie decreet jeugdverblijfcentra, Brussel.

⁶ Departement Cultuur, Jeugd en Media (2020). Onderzoek 'Behoeften (bijzondere) gebruikersdoelgroepen jeugdverblijfcentra en hostels, Brussel.

⁷ Vlaamse Regering (2019). Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, Brussel.

⁸ Vlaamse Regering (2019). Beleidsnota Jeugd 2019-2024. Versterkend jeugdbeleid voor alle kinderen en jongeren, Brussel.

en kinderen en jongeren in het algemeen te waarborgen en te versterken. Uit de evaluatie blijkt dat de focus op jeugd een gedeeld goed is onder de aanbieders en uiteraard ook de gebruikers van jeugdverblijven en hostels. Het bereiken van jeugd en het aanbieden van een passend kader voor een jeugdvakantie in al haar variëteiten, leidde tot een duidelijke en gedragen omschrijving van het DNA⁹ van een jeugdverblijf of hostel. Het ontwerpdecreet wil hiermee duidelijk haar doelgroep kinderen en jongeren in significante aantallen bereiken.

Behoud van een prijscategorie jeugd

Een prijssetting in functie van de ruime jeugd doelgroep, in het bijzonder jeugdwerk, blijft een essentiële voorwaarde voor ondersteuning. Het ontwerp van decreet behoudt dan ook de subsidievoorwaarde die stelt dat het jeugdverblijf of hostel voor jeugdverenigingen een substantieel lagere prijscategorie dient te hanteren.

Jaarlijks minstens 5 jeugdverenigingen ontvangen (minstens 10 voor comfort)

Zoals in het huidige decreet blijft het een subsidievoorwaarde voor jeugdverblijfcentra type C (in de nieuwe comfortclassificatie worden dit jeugdverblijven comfort) om jaarlijks minstens 10 jeugdverenigingen te ontvangen. Maar daarnaast dienen nu alle andere huizen jaarlijks ten minste vijf jeugdverenigingen te ontvangen die minstens één nacht verblijven om in aanmerking te komen voor subsidiëring.

Verhoging van de minimumpercentages voor jeugd

Het ontwerpdecreet gaat in zijn subsidievoorwaarden uit van een stijging van het minimumpercentage aan overnachtingen van kinderen en jongeren tot en met 30 jaar:

- Van 70% naar 80% voor jeugdverblijven basis en standaard (momenteel nog de jeugdverblijven van het type A en B)
- Jeugdverblijven comfort (momenteel nog jeugdverblijven type C) behouden 70%
- Van 50% naar 70% voor hostels

Op die manier vragen we van jeugdverblijven en hostels die subsidies ontvangen via dit decreet binnen het beleidsveld jeugd een extra inspanning te leveren om voldoende overnachtingscapaciteit voor de doelgroep kinderen en jongeren ter beschikking te stellen.

Schrappen van de minimale slaapcapaciteit

Er is een duidelijke stijgende vraag naar kleinere verblijfsaccommodatie voor het ontvangen van leidinggroepen, voor vormingssessies, vakanties voor bijzonder doelgroepen... Het ontwerpdecreet komt hieraan tegemoet door de minimale slaapcapaciteit van 40 bedden als subsidievoorwaarde in het huidige decreet te schrappen, indien het minimum van 1.000 jaarlijkse jeugdovernachtingen gewaarborgd blijft.

Overnachtingen in tentplaatsen

De sector kent een enorme piekvraag tijdens het zomerseizoen. In het ontwerp van decreet werd daarom voorzien om de overnachtingen in tentplaatsen bij het gebouw of op hetzelfde domein van het jeugdverblijf of hostel in aanmerking te nemen voor de berekening van de werkingssubsidies. Dit voor de drukke zomerperiode van 1 juli tot en met 31 augustus waarbij maximaal evenveel slaapplekken in tenten worden meengenomen als het aantal slaapplekken in het gebouw. De uitbater dient ook voor de overnachtingen buiten voldoende sanitair te voorzien. Op die manier garanderen we een kwalitatief verblijf zowel binnen als buiten.

⁹ Een jeugdverblijf of hostel is:

- een accommodatie die door de aard, de mogelijkheden, de ligging enz. van de infrastructuur,
- iets extra te bieden heeft aan het verblijf van jonge mensen (doelgroepen van kinderen en jongeren) en hun begeleiders,
- met een beheer (een sfeer, een beleid, een onthaal...) dat in staat is om actief mee te denken met de bezoekende doelgroepen (in al hun diversiteit) en voldoende vertrouwd is met en respect heeft voor deze leefwerelden om vanuit hun centrum prikkels te geven die het verblijf optimaliseren.

Openingsperiode

De subsidievoorwaarde die bepaalt dat jeugdverblijven en hostels ten minste toegankelijk zijn gedurende minstens vijftig dagen in de maanden juli en augustus blijft behouden. Net als de bijkomende voorwaarde voor jeugdverblijven comfort en hostels om ten minste tweehonderd dagen per jaar open te zijn, waarvan tachtig dagen tijdens de schoolvakanties.

Aantal overnachtingen jeugd

De subsidievoorwaarde die bepaalt dat jeugdverblijven en hostels jaarlijks minstens duizend overnachtingen voor jeugd dienen te realiseren blijft behouden. Net als de bijkomende voorwaarde voor jeugdverblijven comfort en hostels om ten minste tweeduizend overnachtingen voor jeugd te realiseren, waarvan duizend buiten de maanden juli en augustus.

Afschaffen voorboekingsrecht

De subsidievoorwaarde inzake voorboekingsrecht voor jeugdverenigingen, dat voorziet in een voorrangsbokingsperiode voor elke vakantieperiode van ten minste zes maanden, werd binnen het participatietraject door zowel uitbaters als gebruikers als achterhaald beschouwd. Deze voorwaarde vervalt in het ontwerp van decreet en zorgt voor planlastvermindering voor de uitbaters.

Vrijwaring van jeugdverblijven en hostels in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, geregistreerd als toeristisch logies bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en erkend door het departement CJM

Het ontwerp van decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid. Hierbij wordt er bij de subsidievoorwaarden verwezen naar de erkenning binnen het kader van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies in plaats van binnen het op te heffen decreet 'Toerisme voor Allen' uit 2003. Echter, de decreten binnen het beleidsveld Toerisme worden gewestmaterie, waardoor zij niet langer jeugdverblijven en hostels gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zullen erkennen. Om deze Brusselse huizen niet uit te sluiten wordt er bij de subsidievoorwaarden gesteld dat het ook om een jeugdverblijf of hostel kan gaan dat gelegen is in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en daar geregistreerd is als toeristisch logies, voor zover ze aan dezelfde criteria die gelden in het Vlaams Gewest kunnen voldoen om als jeugdverblijf of hostel erkend te worden.

B.2. Subsidiebedragen

Uit het evaluatieonderzoek komt naar voor dat een indexaanpassing en een aanpassing van subsidieregeling zich opdringt en gemotiveerd is. De huidige toestand van een "0-groei" moet worden vertaald als een achteruitgang. Het systematisch overslaan van indexering leidt tot verlies van mogelijkheden.

Opwaardering van de werkingssubsidies

Uit de evaluatie en participatie blijkt dat overnachtingscijfers een goed criterium blijven voor de berekening van de werkingssubsidies. Voor jeugdverblijven met comfortclassificatie basis en standaard (momenteel jeugdverblijven type A en B) bedraagt de gemiddelde jaarlijkse werkingssubsidie echter minder dan 1.500 euro. Voor een aanzienlijk deel gaat het zelfs om minder dan 1.000 euro jaarlijks. In die optiek van de zeer lage werkingssubsidie voor sommige van deze centra werd de term 'symbolische subsidie' gehanteerd in de onderzoeksrapporten. Het ontwerpdecreet gaat uit van een wezenlijke opwaardering van de werkingssubsidies voor deze types jeugdverblijven en voorziet een jaarlijkse minimale werkingssubsidie van 2.500 euro. Dit betekent een aanzienlijke vooruitgang. De bestaande maximumplafonds van 2.000 euro voor type A en 3.000 euro voor type B worden geschrapt.

Op eenzelfde manier wordt voor de jeugdverblijven met comfortclassificatie comfort en hostels uitgegaan van een minimale werkingssubsidie van 2.500 euro. Ook hier wordt het maximumplafond van 11.500 euro geschrapt.

Aanpassing van de personeelssubsidies

Naast werkingsubsidies blijven de jeugdverblijven comfort en hostels via de nieuwe regelgeving de mogelijkheid behouden om een personeelssubsidie aan te vragen. Door een opwaardering van de personeelssubsidie van 25.000 euro naar 30.000 euro per voltijds equivalent wordt tegemoetgekomen aan de gevraagde verhoging van het plafondbedrag en de historisch te corrigeren indexaanpassing van de personeelssubsidies. Het verschil in de niet toegepaste loonindex tussen 2004 en vandaag bedraagt immers meer dan 25%. Door deze ingreep gaan alle huidige centra met een personeelssubsidie erop vooruit, behalve Sporta Spot Kempen. Dit centrum ziet haar historisch gegroeide en zeer hoge subsidie verlaagd met 25% (zie ook p.8).

B.3. Ondersteuningsstructuren

Het huidige decreet van 6 juli 2012 voorziet de subsidiëring van een ondersteuningsstructuur voor de jeugdverblijven (momenteel is dit CJT) en een ondersteuningsstructuur voor hostels (VJH). Gezien de eigenheid en verschil in cliënteel met een andere aanpak van uitbating en werking tot gevolg blijft deze opdeling ook in het ontwerp van decreet behouden. Toch worden ook hier een aantal belangrijke beleidsmaatregelen doorgevoerd om de ondersteuning naar de sector te optimaliseren.

Ontdubbeling van de ondersteuningsstructuren

In de vorige decreten was er al omwille van het vermijden van concurrentie met de jeugdtoeristische sector en de neutraliteit van de dienstverlening een beperking gelegd op het aantal uitbatingen van eigen centra. Door in het voorliggend ontwerp de subsidies voor de uitbating van de eigen jeugdverblijfcentra en hostels volledig uit de enveloppesubsidiëring van de ondersteuningsstructuren te halen wordt tegemoet gekomen aan een belangrijk knelpunt. Immers, de dubbele rol van zowel CJT als VJH, namelijk het uitbaten van eigen centra én het vervullen van een ondersteuningsrol, vertroebelt de werking van beide organisaties. De subsidies die ze ontvangen voor de uitbating van de eigen centra wordt ondergebracht bij de reguliere subsidiëring van jeugdverblijfcentra en hostels waardoor de ondersteuningsrol en de financiële middelen die hier tegenover staan via dit ontwerpdecreet meer helder gemaakt worden. Voor ieder jeugdverblijfcentrum en hostel van de ondersteuningsstructuren zal een afzonderlijke subsidieaanvraag moeten ingediend worden, zodat deze op 100% gelijke voet als de aanvragen van de andere individuele jeugdverblijven en hostels zal behandeld worden.

Aangepaste en uitgebreide taakstelling van de ondersteuningsstructuren

Het huidig decreet en besluit bieden een grote vrijheid om invulling te geven aan de ondersteuningsrol. Uit het evaluatietraject bleek dat er vanuit de sector vraag is naar meer concrete samenwerking, netwerking, uitwisseling en promotie. De ondersteuningsstructuren dienen nader te onderzoeken op welke raakvlakken (vorming rond veiligheid, educatief aanbod, samenaankopen...) er concreet en intensief kan worden samengewerkt.

De kernfuncties en -opdrachten worden daarom duidelijker omschreven in het ontwerp van decreet naar aanleiding van de vraag vanuit de sector naar meer concrete samenwerking, netwerking, uitwisseling en promotie:

- Het gegeven van ondersteuning wordt uitgebreid naar de rol van een aanspreekpunt en eerstelijns-ondersteuning met een doorverwijsfunctie indien wenselijk.
- Naast vorming wordt ook uitwisseling expliciet vernoemd als belangrijk gegeven om een lerend netwerk te doen ontstaan. CJT startte reeds een aantal nieuwe initiatieven zoals Tournee Volpension, grotere inzet op uitwisseling binnen RaderWerk en samenwerking met Warimpel voor de uitwisseling tussen types C en hostels over het wegwerken van drempels. Bijkomende mogelijke synergiën tussen de ondersteuningsstructuren op vlak van meer samenwerking dienen via deze taakstelling tot stand te worden gebracht (bv. vorming die voor zowel jeugdverblijfcentra als hostels nuttig is, met bijzonder oog voor toegankelijkheid en omkadering van bijzondere gebruikersdoelgroepen).

- Naast ‘communiceren met’ wordt ‘informer van’ de uitbaters opgenomen als onderdeel van kennisdeling.
- Gebruikersgroepen op een efficiënte manier informeren over en toeleiden naar de centra is een nieuwe opdracht ten opzichte van het huidige decreet. Ook de gebruikersgroepen zijn geen onbelangrijke doelgroep voor de ondersteuningsstructuren, aangezien zij gebruik maken van de overkoepelende communicatiekanalen voor informatie en voor het maken van boekingen.
- Synergiën en samenwerkingsverbanden tot stand te brengen tussen de twee ondersteuningsstructuren met oog op efficiëntiewinsten en maximalisatie van het ondersteuningsaanbod. Ook dit is een nieuwe opdracht.
- Het verlenen van medewerking aan kennis- en expertisedeling met de jeugdtoeristische sector en de Vlaamse overheid.

B.4. Planlastvermindering

Uit de evaluatie blijkt dat de beleidsperiode van vier jaar in het huidige decreet nog steeds de voorkeur wegdraagt van de sector. Dit betekent minder administratieve planlast dan vroeger, toen jaarlijks een aanvraag ingediend moest worden voor zowel werkings- als personeelssubsidies. Op vlak van planlastvermindering worden via de nieuwe regelgeving winsten geboekt die hoofdzakelijk in het uitvoeringsbesluit hun uitwerking zullen kennen:

- De volledige digitalisering van de verschillende subsidielijnen via KIOSK, de subsidietool van het Departement CJM;
- Een vereenvoudigde aanvraag en werkingsverslag voor de werkingssubsidies van jeugdverblijven en hostels;
- Een vereenvoudigde en digitale inhoudelijke beleidsnota voor de aanvraag van personeelssubsidies voor jeugdverblijven comfort en hostels;
- De mogelijkheid tot een tussentijdse bijsturing van de beleidsnota zodat noodzakelijke bijstellingen in de werking niet in het gedrang komt;
- Het werken met 1 voorschot van 90% (in plaats van 4 voorschotten van 22,5% vandaag) en 1 saldo van 10%.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

De verdere toelichting van de artikelen uit het ontwerpdecreet is onderdeel van de Memorie van Toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De financiering op basis van dit ontwerp van decreet start op 1 januari 2023. De realisatie van de verschillende beleidsmaatregelen houdt een bijkomend budget in van 1.208.320 euro ten opzichte van het totale budget van 7.159.632 euro voor het begrotingsjaar 2021 binnen het huidige decreet van 6 juli 2012.. Het extra budget is voorzien in de begroting van het beleidsveld Jeugd. Hiervoor werden de nodige compensaties uitgevoerd in het kader van de begrotingsopmaak 2022. De budgetopbouw is als volgt samengesteld:

Budgetopbouw	Bedrag	Waarvan meervraag
Overdracht middelen huizen uit enveloppesubsidie ondersteuningsstructuren ¹⁰	1.082.500	363.750
Werkingsubsidies jeugdverblijven basis en standaard ¹¹	385.000	245.000
Werkingsubsidies jeugdverblijven comfort en hostels ¹²	540.000	248.000
Personeelssubsidies jeugdverblijven comfort en hostels (30 keuro / VTE)	2.899.185	289.820
Uitbreiding taken ondersteuningsstructuren	420.000	61.750
Subsidie-enveloppe ADJ	3.041.267	0
TOTAAL	8.367.952	1.208.320

Vanaf 2023 bedraagt de financiële impact:

Begrotingsartikel	Basisallocatie	Begunstigde	Bedrag
HBO-1HDI2FB-WT	HG108	Werkingsubsidies jeugdverblijven en hostels	1.097.000 euro
HBO-1HDI2FB-WT	HG108	Personeelssubsidies jeugdverblijven en hostels	3.809.685 euro
HBO-1HDI2FC-WT	HG110	Ondersteuningsstructuur hostels	75.000 euro
HBO-1HDI2FC-WT	HG111	Ondersteuningsstructuur jeugdverblijven	345.000 euro
HBO-1HDI2FB-WT	HG117	ADJ	3.041.267 euro
		TOTAAL	8.367.952 euro

De Inspectie van Financiën verleende op 29 juni 2021 advies (RDC_21_000563) m.b.t. het ontwerp van decreet. Het akkoord van de minister bevoegd voor de begroting werd verleend op 16 juli 2021.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De regelgeving heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid, aangezien er geen grote toename van subsidiedossiers wordt verwacht.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen.

¹⁰ Door de huizen van zowel CJT als VJH uit de enveloppesubsidie te lichten en hen voortaan een individuele subsidieaanvraag te laten indienen worden de hiertoe voorziene middelen toegevoegd aan de werkings- en personeelssubsidies voor jeugdverblijven en hostels. Ook voor deze huizen wordt een simulatie toegepast voor de opwaardering van zowel werkings- als personeelssubsidies wat een meervraag betekent van 363.750 euro.

¹¹ In deze simulatie van werkingsubsidies zit de meervraag door het toelaten van kleinere verblijfsaccommodatie van minder dan 40 bedden en het meenemen van overnachtingen in tenten op het domein tijdens de zomer in de subsidieberekening reeds vervat.

¹² Idem.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels voor de subsidiëring van jeugdverblijven, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en bijhorende memorie van toelichting in te dienen bij het Vlaams Parlement;

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE